

KAMU BORÇ YÖNETİMİ

T.B.M.M.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SUNUMU

16 Aralık 2004

I. MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

II. BORÇ YÖNETİMİ

- **BORÇ DİNAMİĞİNDEKİ GELİŞMELER**
- **BORÇ YÜKÜNDEKİ GELİŞMELER**
- **RİSKLERE KARŞI DUYARLILIĞIN AZALTILMASI**
- **ULUSLARARASI PARA FONU İLE İLİŞKİLER**

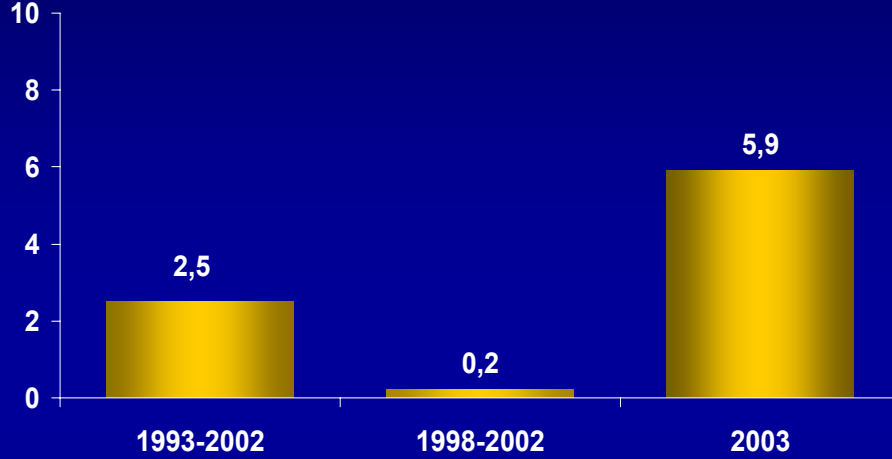
III. KOŞULLU YÜKÜMLÜLÜKLER (HAZİNE GARANTİLERİ)

IV. HAZİNE ALACAKLARI

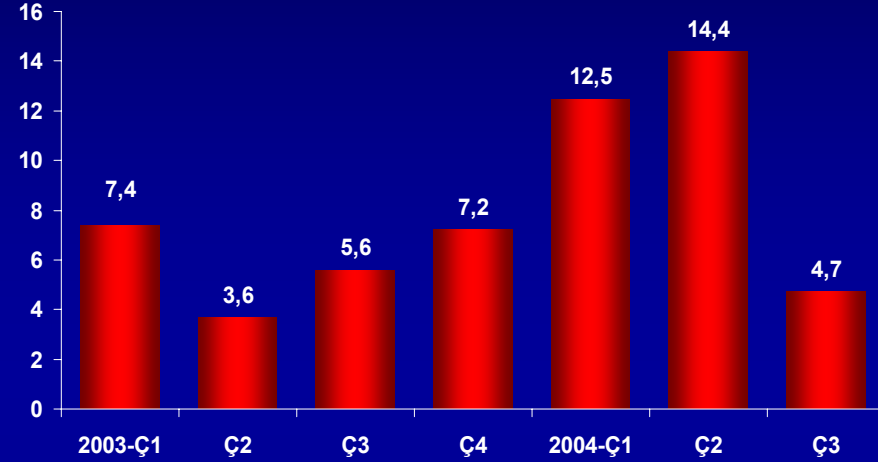
MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

Büyüme

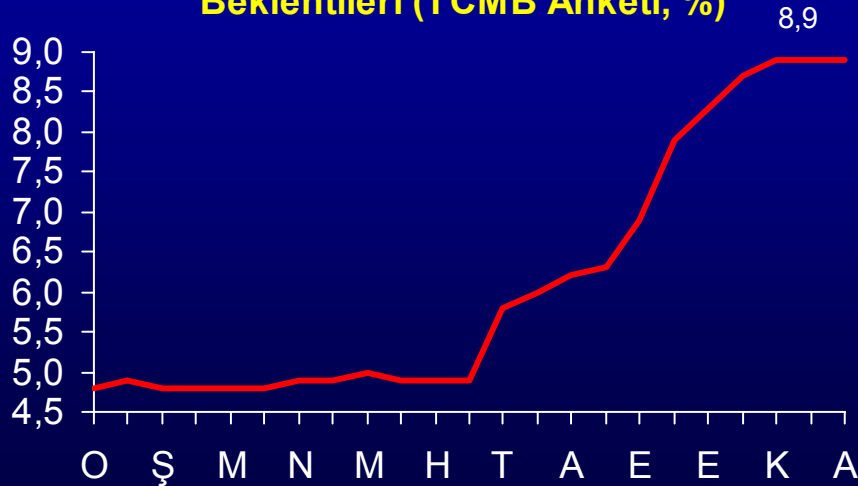
GSMH Büyümesi (%)

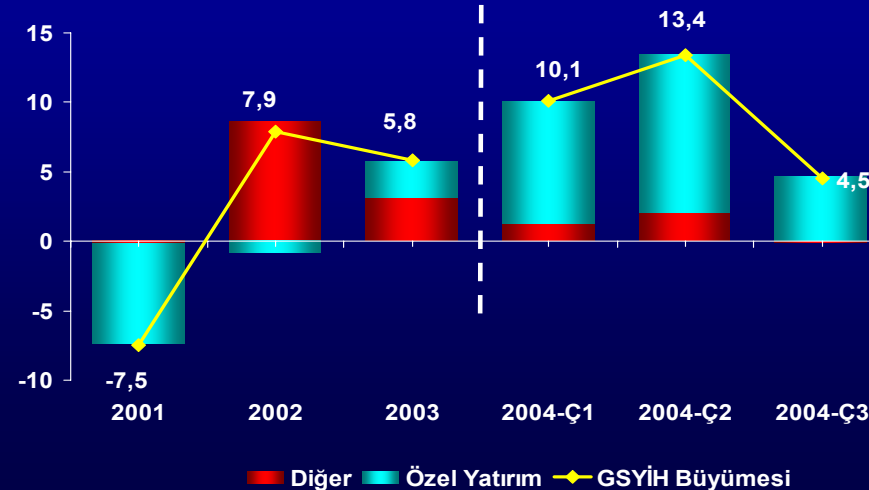
Çeyrekler İtibariyle GSMH Büyümesi (%)

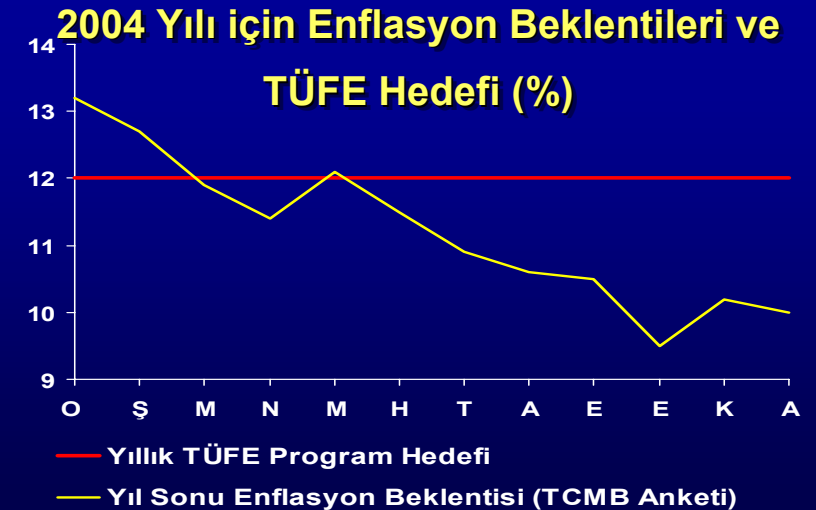
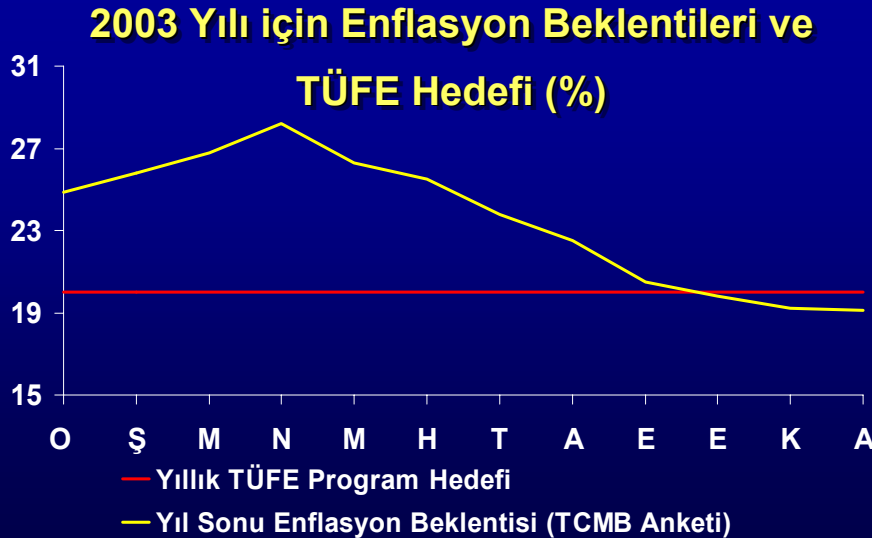
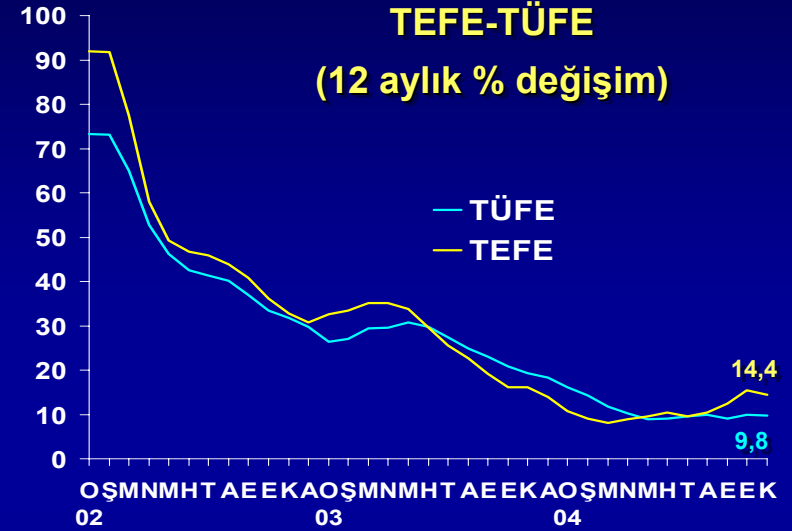
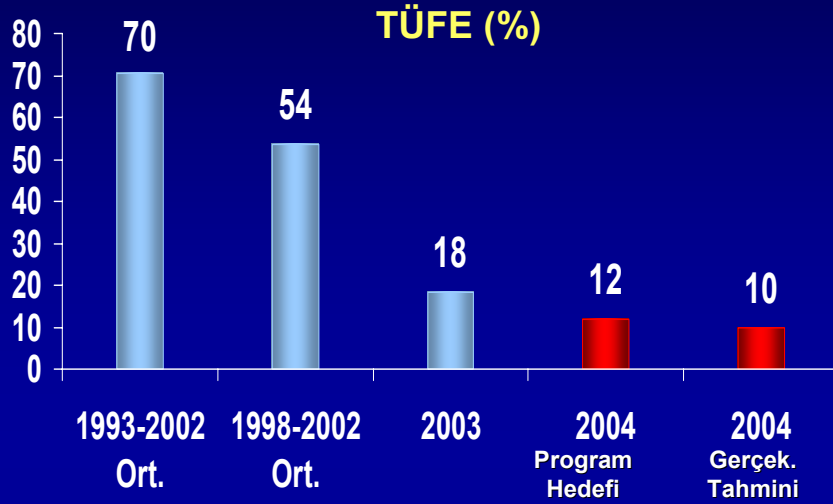
2004 Yılına İlişkin GSMH Büyüme Beklentileri (TCMB Anketi, %)

GSYİH Büyümesine Katkıları (%)

Enflasyon

I. MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

Ödemeler Dengesi (Milyar Dolar)

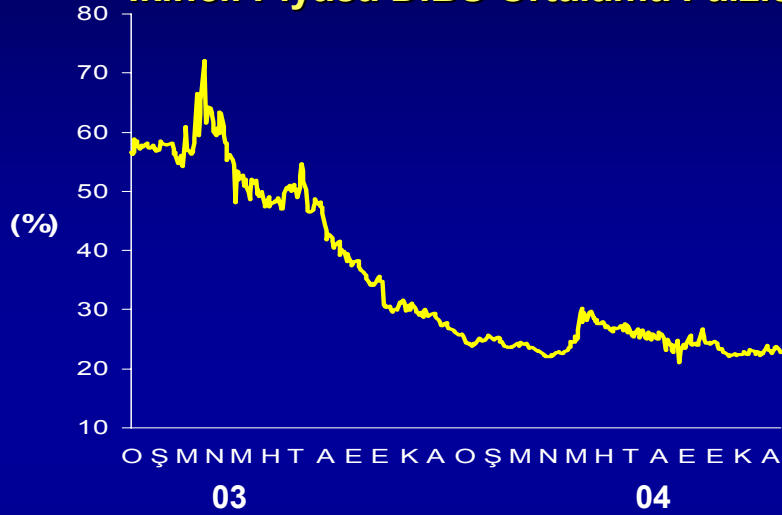
	2003 (Ocak-Ekim)	2004 (Ocak-Ekim)
Cari işlemler dengesi	-4,6	-10,7
Sermaye Hareketleri Dengesi (net)	6,1	10,6
- Doğrudan yatırım	0,9	1,7
- Genel Kamu + Merkez Bankası	1,7	1,4
- Bankacılık sektörü	1,8	0,6
- Banka dışı özel sektör	1,7	6,9
Rezerv değişimi (*)	-4,5	-2,0
Net hata ve noksan	3,0	2,1

(*) Negatif değerler rezerv artışını göstermektedir.

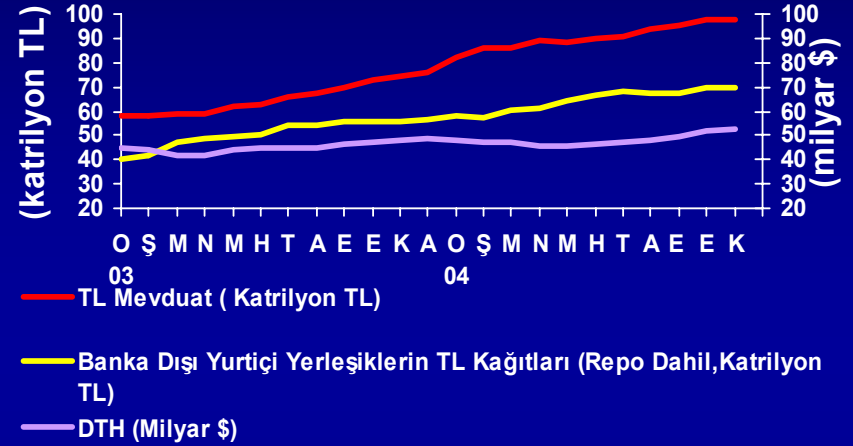
I. MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

Güven Göstergeleri

İkincil Piyasa DİBS Ortalama Faizleri

Türk Lirasına Güçlü Talep

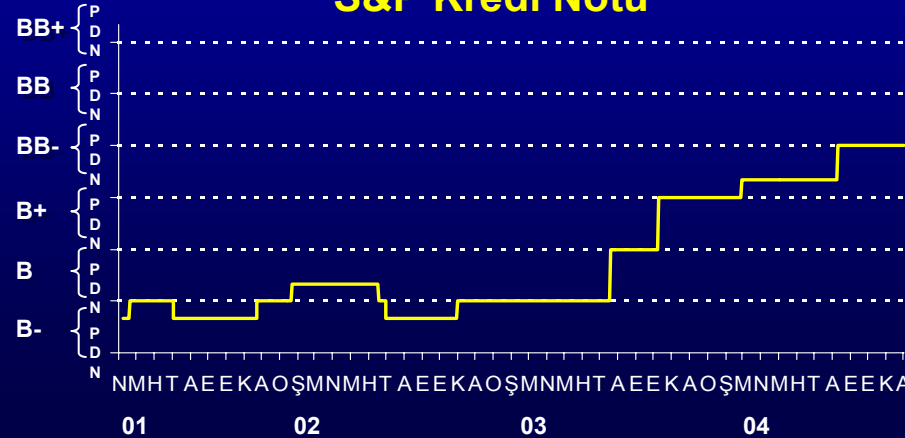

Eurobond'ların Spread Performansı

(baz puan)

S&P Kredi Notu

BORÇ YÖNETİMİ

II. BORÇ YÖNETİMİ

Temel Hedefler

Borç stokunun büyüklüğünün ve yapısının ekonomide bir risk unsuru olmaktan çıkarılması

- ✓ **Borç dinamiğinin iyileştirilmesi**
- ✓ **Borç yükünün düşürülmesi**
- ✓ **Borç stokunun risklere karşı duyarlılığının azaltılması**

BORÇ DİNAMIĞİNDEKİ GELİŞMELER

II. BORÇ YÖNETİMİ

Borç Dinamiğindeki Gelişmeler

Borçlanma İhtiyacının Belirlenmesi

I. Toplam Borç Servisi

- A. İç Borç
- B. Dış Borç

II. Borçlanma Dışı Kaynaklar

- A. Faiz Dışı Fazla
- B. Özelleştirme
- C. Diğer

III. Borçlanma İhtiyacı (I-II)

IV. Borçlanma

- A. İç Borçlanma
- B. Dış Borçlanma

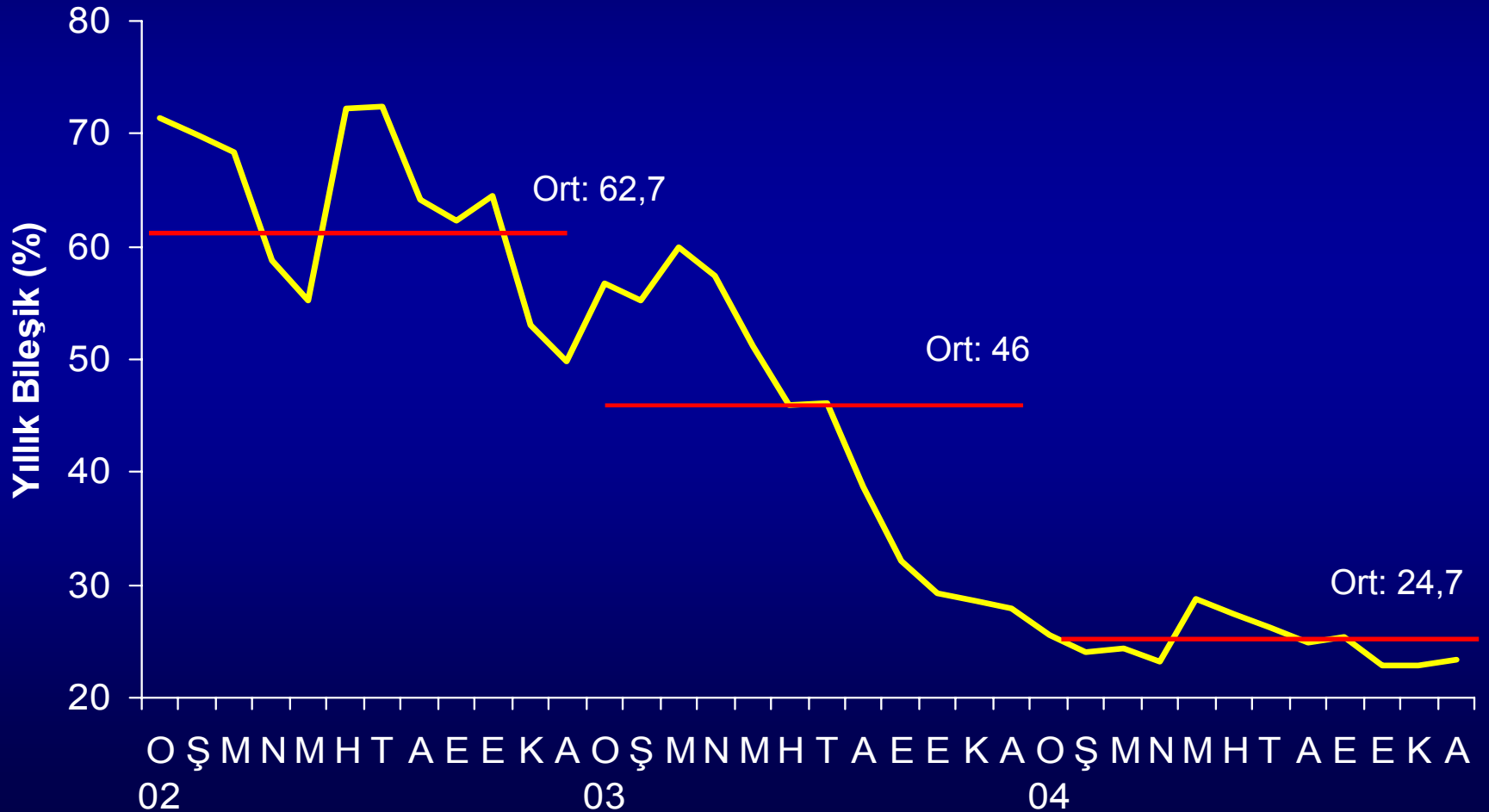
Borçlanma İhtiyacını Etkileyen Faktörler:

- ✓ **Borç Stokunun Büyüklüğü**
- ✓ **Borçlanma Maliyeti**
- ✓ **Borçlanmanın Vadesi**
- ✓ **Faiz Dışı Fazla**
- ✓ **Diğer Borçlanma Dışı Kaynaklar**
(Özelleştirme, Diğer Varlık Satış Gelirleri, Temettü Gelirleri, İkazlı ve Garantili Borç Geri Dönüşleri)

II. BORÇ YÖNETİMİ

Borç Dinamiğindeki Gelişmeler

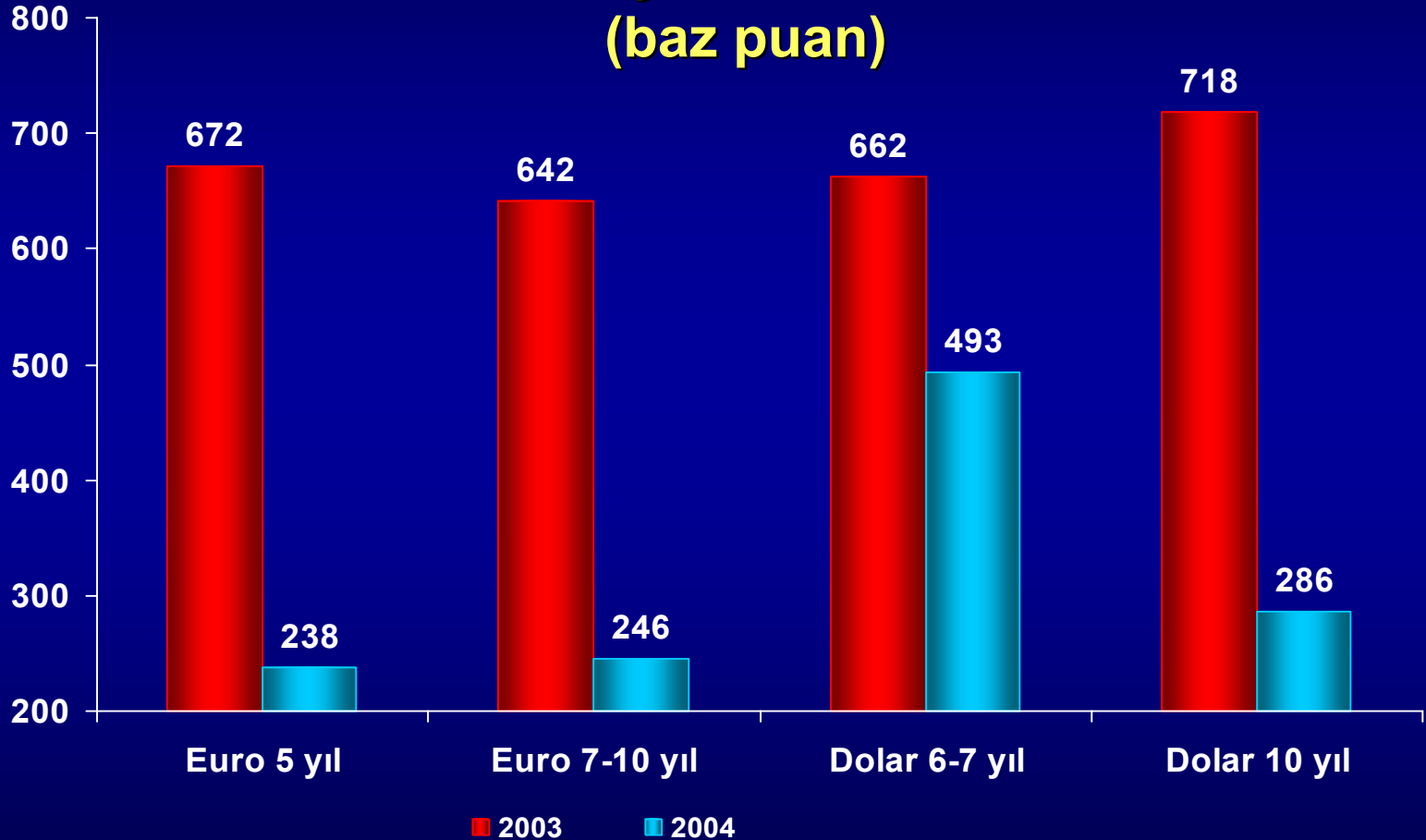
TL Cinsi İskontolu Borçlanma Faiz Oranı

II. BORÇ YÖNETİMİ

Borç Dinamiğindeki Gelişmeler

Eurobond İhraçlarındaki Risk Primleri (baz puan)

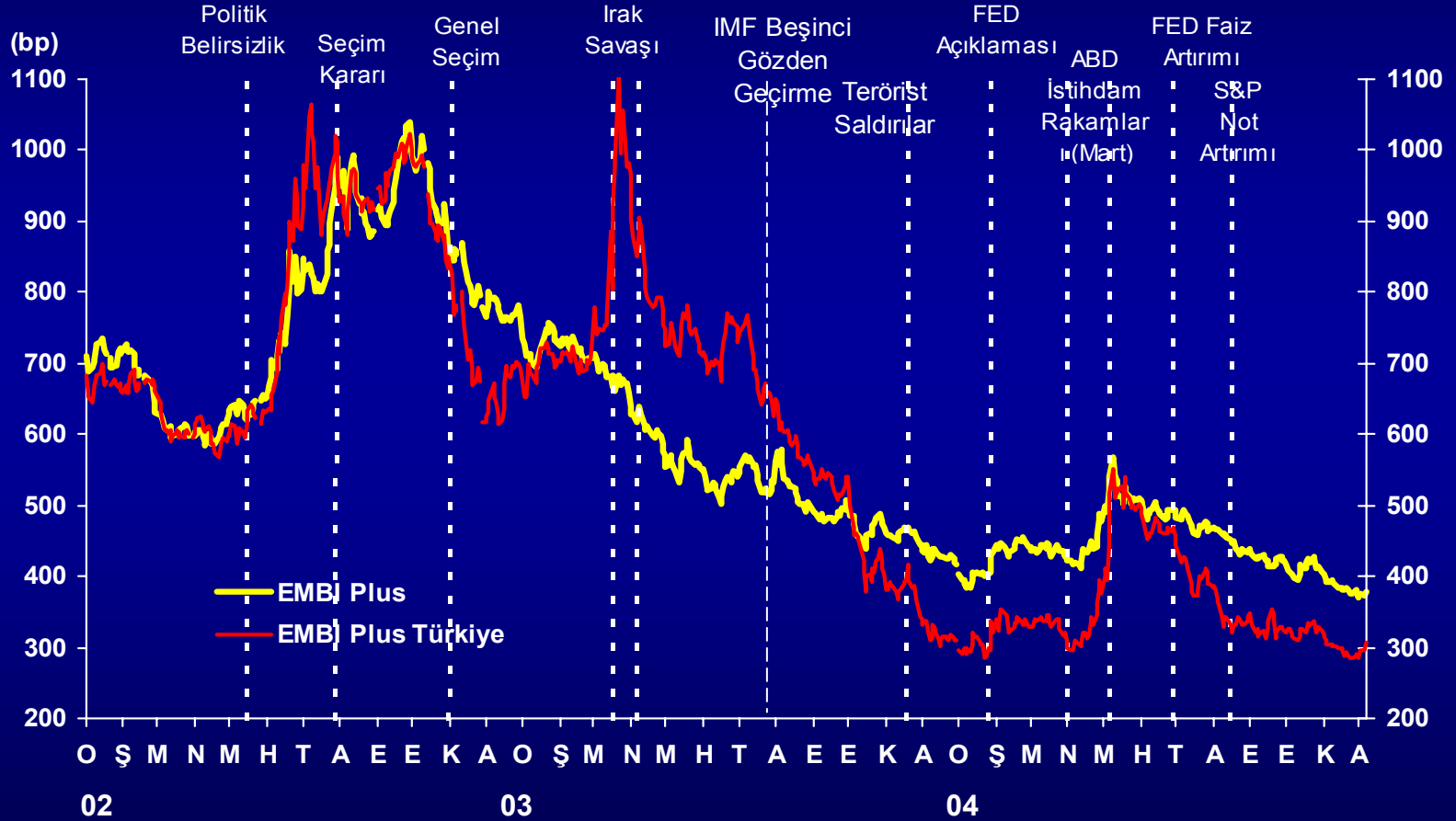

Not: Risk primleri EUR tahvilleri için Alman Hazine Tahvili (Bund), USD tahvilleri için ise Amerikan Hazine Tahvilleri (UST) üzerine ödenen miktarın baz puan cinsinden ifadesidir.

II. BORÇ YÖNETİMİ

Borç Dinamiğindeki Gelişmeler

Gelişen Piyasalarda Spread Karşılaştırması

EMBI Plus (Gelişen Piyasalar Tahvil Endeksi):JP Morgan tarafından oluşturulmuş olan 19 adet EMBI yükselen piyasa ülkelerinin tahvillerinin performansını izlemekte kullanılan bir endekstir.

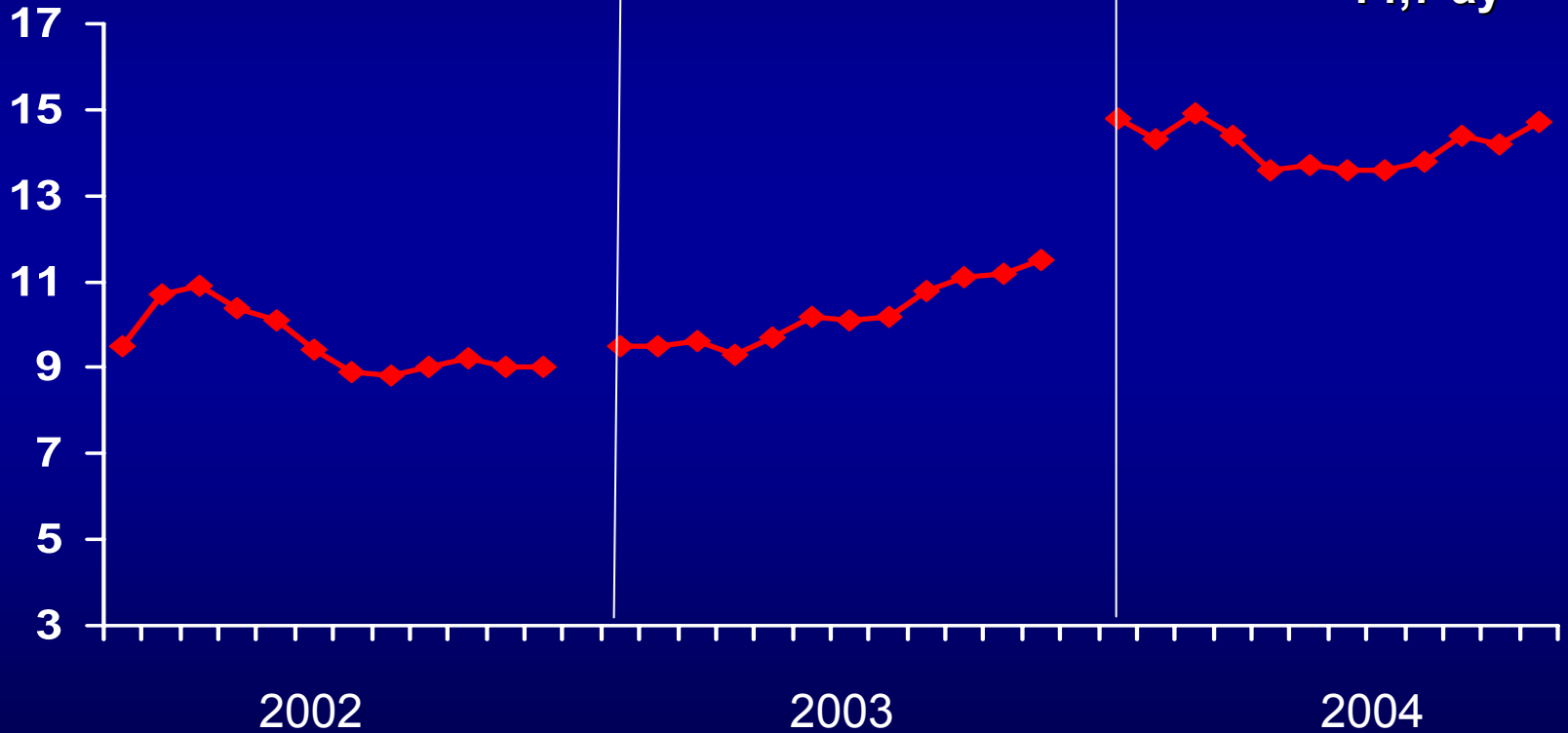
II. BORÇ YÖNETİMİ

Borç Dinamiğindeki Gelişmeler

Nakit İç Borçlanmanın Kümülatif Vadesi

2002 : 9 ay

2003 : 11,5 ay

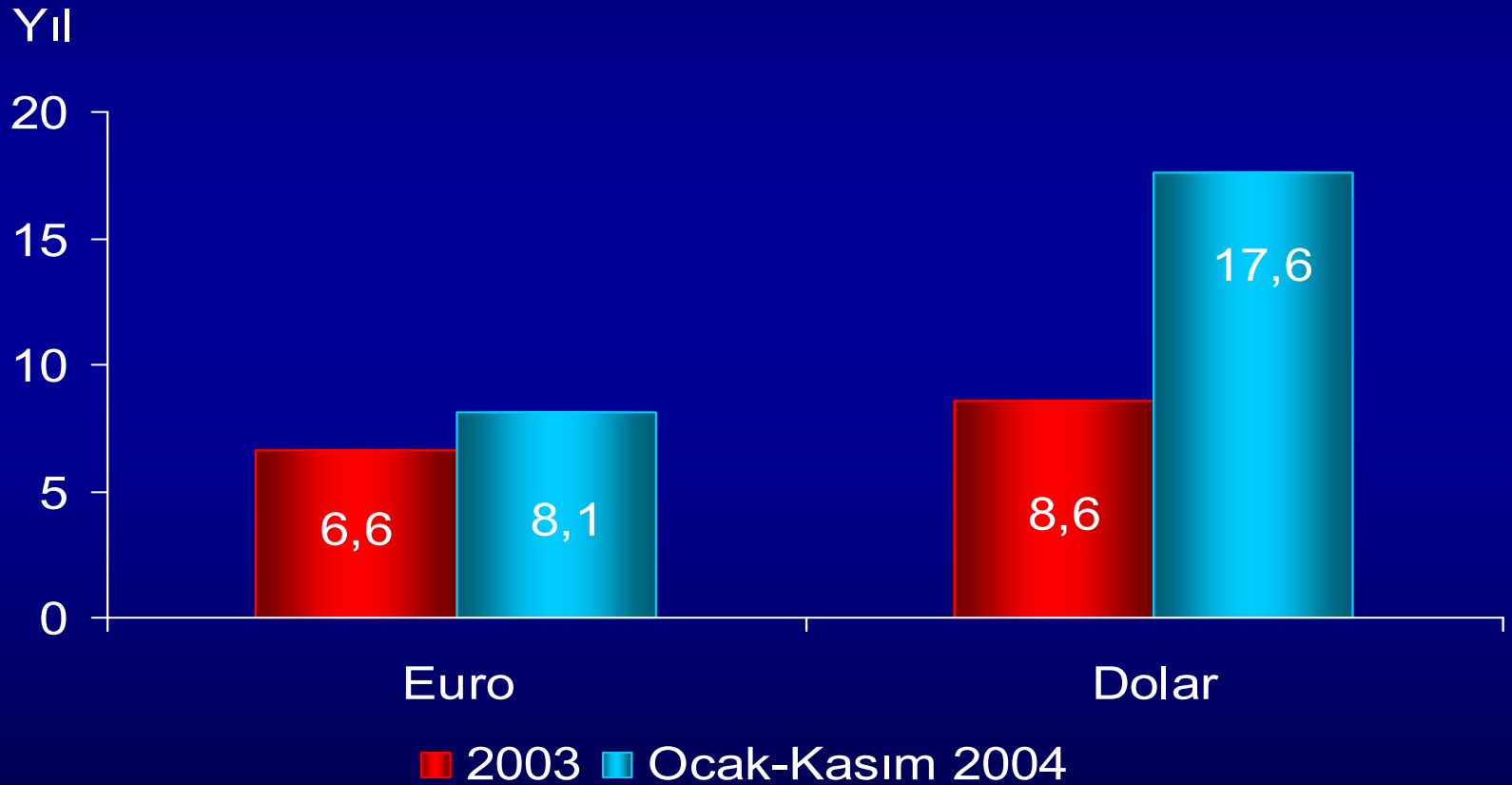
2004 Ocak-Aralık :
14,7 ay

*Veriler ilgili yılın Ocak ayı başından itibaren kümülatif vadeyi gösterir.

II. BORÇ YÖNETİMİ

Borç Dinamiğindeki Gelişmeler

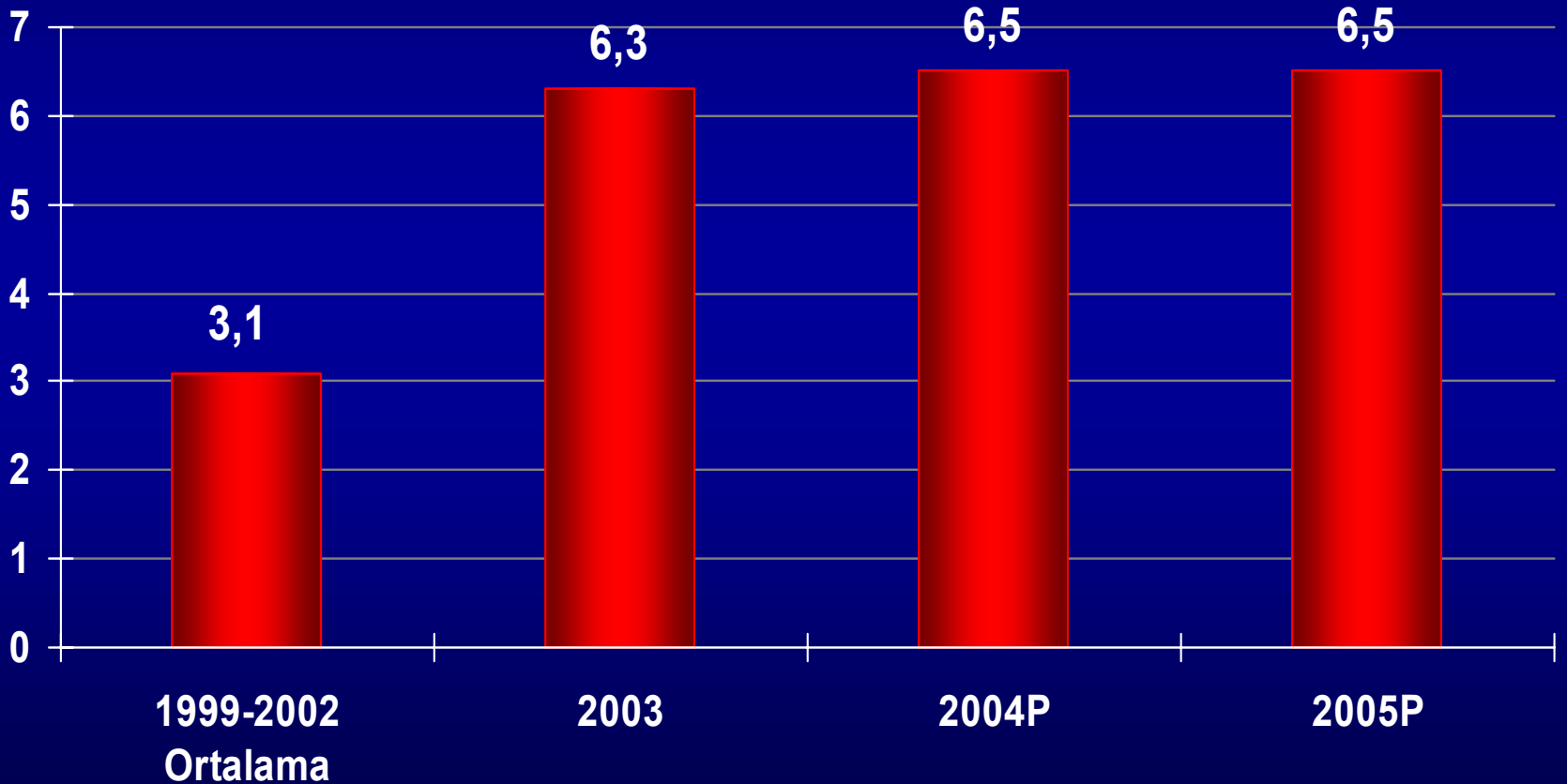
Eurobond İhraçlarının Ortalama Vadesi (Yıl)

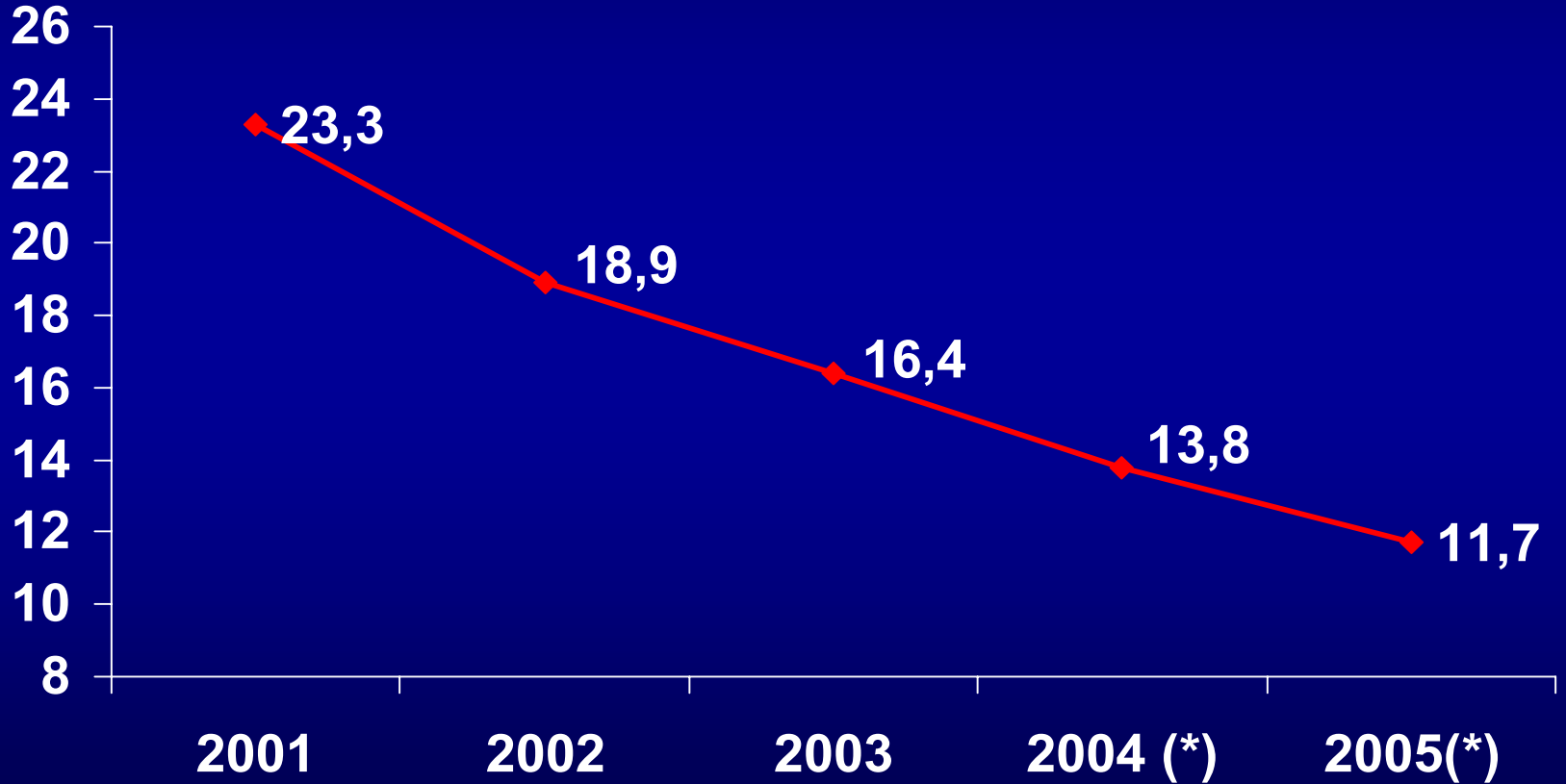
II. BORÇ YÖNETİMİ

Borç Dinamiğindeki Gelişmeler

Kamu Kesimi Faiz Dışı Fazlası/GSMH(%)

II. BORÇ YÖNETİMİ

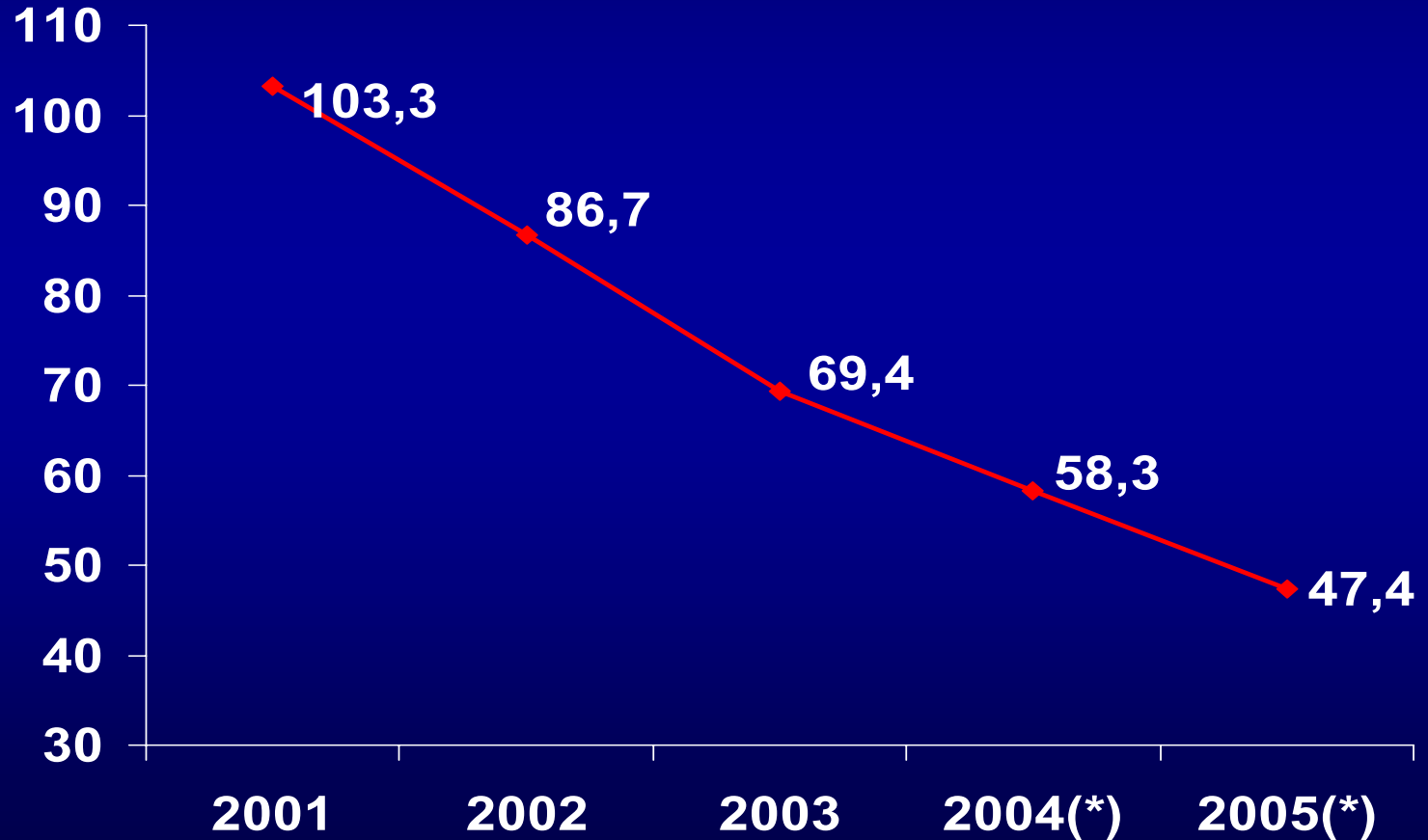
Borç Dinamiğindeki İyileşme Göstergeleri**Faiz Harcamaları / GSMH (%)**

(*)Tahmin

II. BORÇ YÖNETİMİ

Borç Dinamiğindeki İyileşme Göstergeleri

Faiz Harcamaları / Vergi Gelirleri (%)

(*) Tahmin

BORÇ YÜKÜNDEKİ GELİŞMELER

II. BORÇ YÖNETİMİ

Borç Yükündeki Gelişmeler

Borç Stoku İstatistikleri

- ***Konsolide Bütçe Brüt Borç Stoku***
 - Hazine'nin iç ve dış borçlarını içermektedir.
 - Aylık periyotta yayınlanmaktadır.
- ***Toplam Kamu Brüt ve Net Borç Stoku***
 - Toplam kamu: Hazine +KİT'ler+Yerel Yönetimler +Fonlar+ Üniversiteler+ Kalkınma ve Yatırım Bankalarından oluşmaktadır.
 - Net borç stoku, brüt borç stokundan Merkez Bankası net varlıklarının, işsizlik sigortası fonu net varlıklarının ve kamu mevduatlarının çıkarılması ile elde edilmektedir.
 - Üçer aylık periyotta ve üç aylık gecikme ile hesaplanmaktadır.
- ***Türkiye Dış Borç Stoku***
 - Kamu ve özel sektörün dış borçlarını içermektedir.
 - Üçer aylık periyotta ve üç aylık gecikme ile hesaplanmaktadır.

II. BORÇ YÖNETİMİ

Borç Yükündeki Gelişmeler

Konsolide Bütçe Brüt Borç Stoku

(Katrilyon TL)	2002 Aralık	2003 Aralık	2004 Ekim	2004 Ekim % Dağılım
TOPLAM	242,7	282,9	323,5	100,0
İç Borç	149,9	194,4	225,6	69,7
Piyasa	70,8	101,8	140,1	43,3
Kamu Kesimi	79,1	92,6	85,5	26,4
Dış Borç	92,8	88,5	97,9	30,3
Tahvil	37,8	37,5	42,5	13,1
Uluslararası Kuruluşlar	33,7	32,8	37,4	11,6
Hükümet Kuruluşları	11,1	9,7	9,5	2,9
Ticari Bankalar	10,3	8,5	8,6	2,7

II.BORÇ YÖNETİMİ

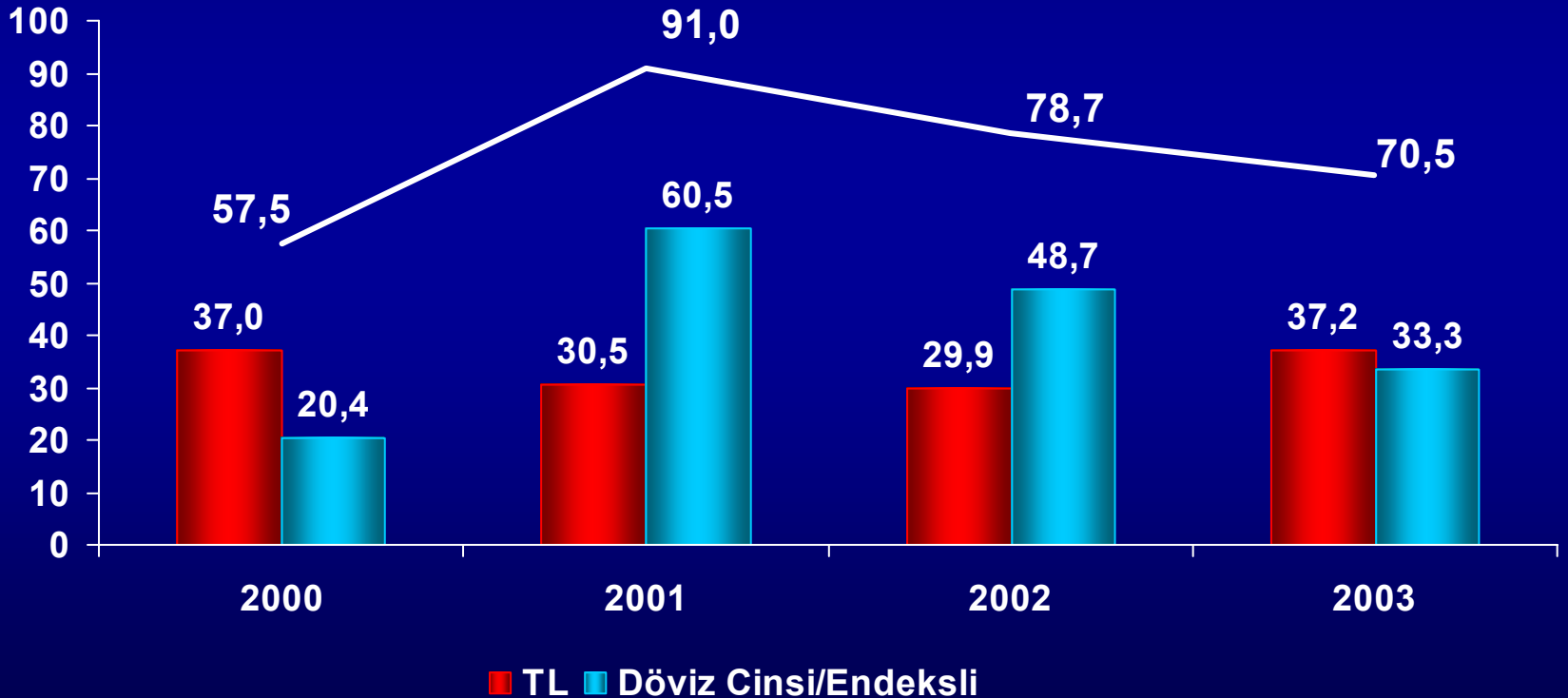
Borç Yükündeki Gelişmeler

Toplam Kamu Net Borç Stoku (Katrilyon TL)

	2002	2003	2004
	Aralık	Aralık	Haziran
<i>I. Toplam Kamu Brüt Borç Stoku</i>	257,6	297,7	318,2
•Konsolide Bütçe	242,7	282,9	303,5
•Diğer Kamu	14,9	14,8	14,7
<i>II. Varlıklar ve Kamu Mevduatı</i>	41,3	46,3	52,7
•Merkez Bankası Net Varlıkları	25,4	24,7	27,4
•Kamu Mevduatı	10,9	12,6	14,2
•İşsizlik Sigortası	5,0	8,9	11,1
<i>III. Toplam Kamu Net Borç Stoku (I-II)</i>	216,4	251,4	265,5

Borç Yükündeki Gelişmeler

Net Kamu Borç Stoku / GSMH (%)

RİSKLERE KARŞI DUYARLILIĞIN AZALTILMASI

II. BORÇ YÖNETİMİ

Risklere Karşı Duyarlılığın Azaltılması

Temel İlkeler

- ✓ Makroekonomik dengeleri gözeterek para ve maliye politikaları ile uyumlu, sürdürülebilir, saydam ve hesap verilebilir bir borçlanma politikası izlenmesi
- ✓ Finansman ihtiyaçlarının, iç ve dış piyasa koşulları ve maliyet unsurları göz önüne alınarak belirlenen risk düzeyi çerçevesinde, orta ve uzun vadede mümkün olan en düşük maliyetle karşılanması

Temel Stratejiler

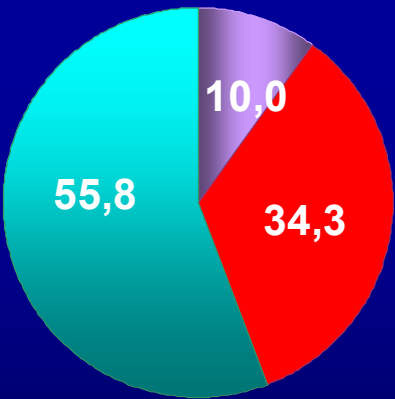
- ✓ Döviz riskinin azaltılması
- ✓ Faiz riskinin azaltılması
- ✓ Vadenin piyasa koşulları elverdiği ölçüde uzatılması
- ✓ Yeterli düzeyde rezerv tutularak likidite riskinin azaltılması

II. BORÇ YÖNETİMİ

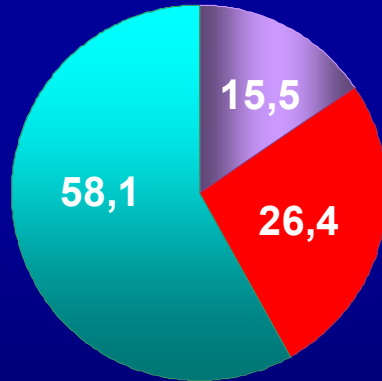
Risklere Karşı Duyarlılığın Azaltılması

Konsolide Bütçe Brüt Borç Stokunun Döviz ve Faiz Yapısı (%)

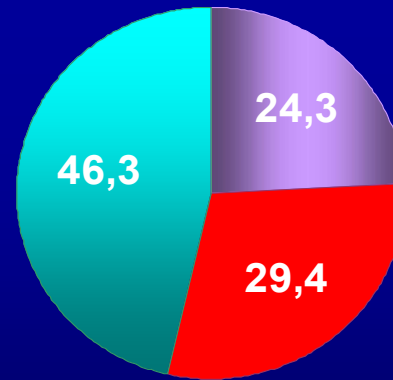
2001

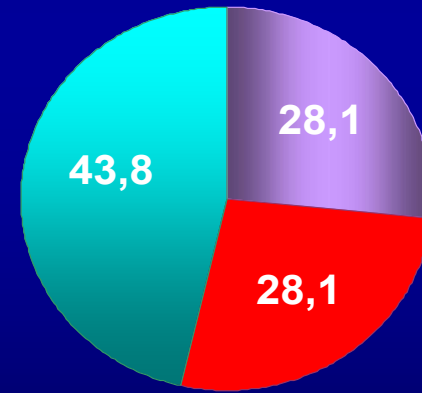
2002

2003

Ekim 2004

TL Değişken

TL Sabit

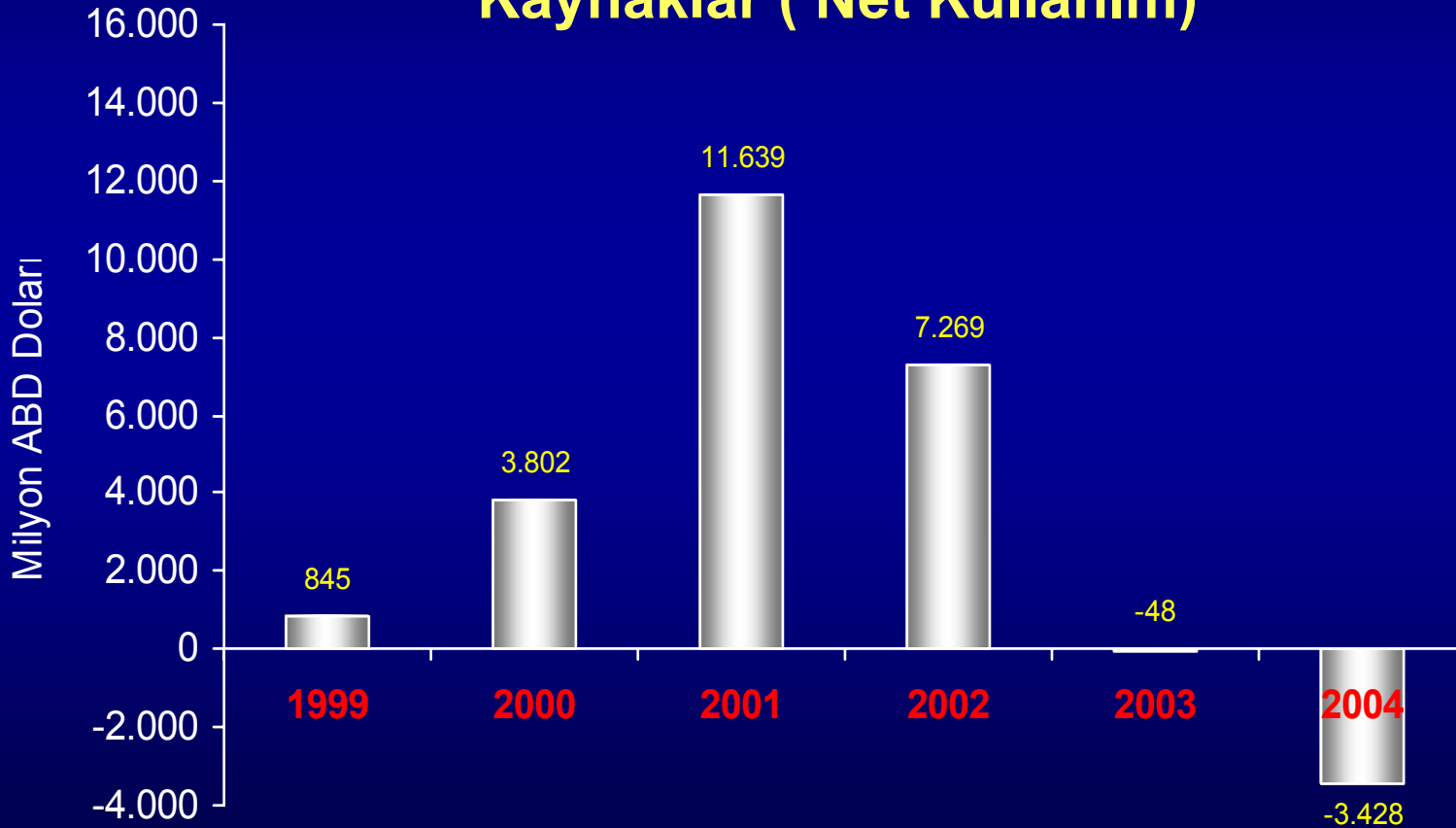

Döviz Cinsi/ Endeksli

ULUSLARARASI PARA FONU İLE İLİŞKİLER

Uluslararası Para Fonu İle İlişkiler

1999'dan İtibaren IMF'den Sağlanan Kaynaklar (Net Kullanım)

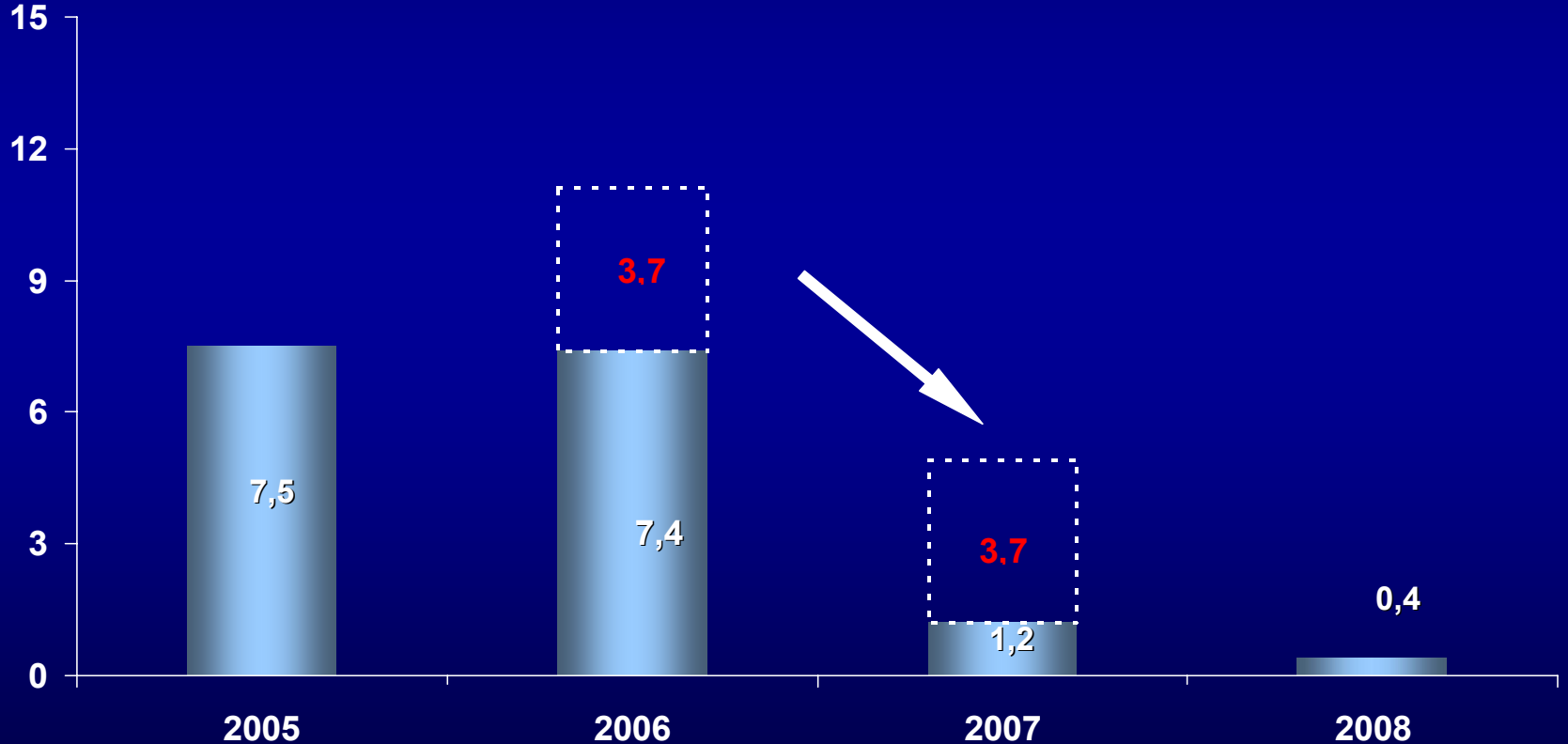

II. BORÇ YÖNETİMİ

Uluslararası Para Fonu İle İlişkiler

Mevcut Kredilerin Öngörülen Yeni Geri Ödeme Planı *

(milyar \$)

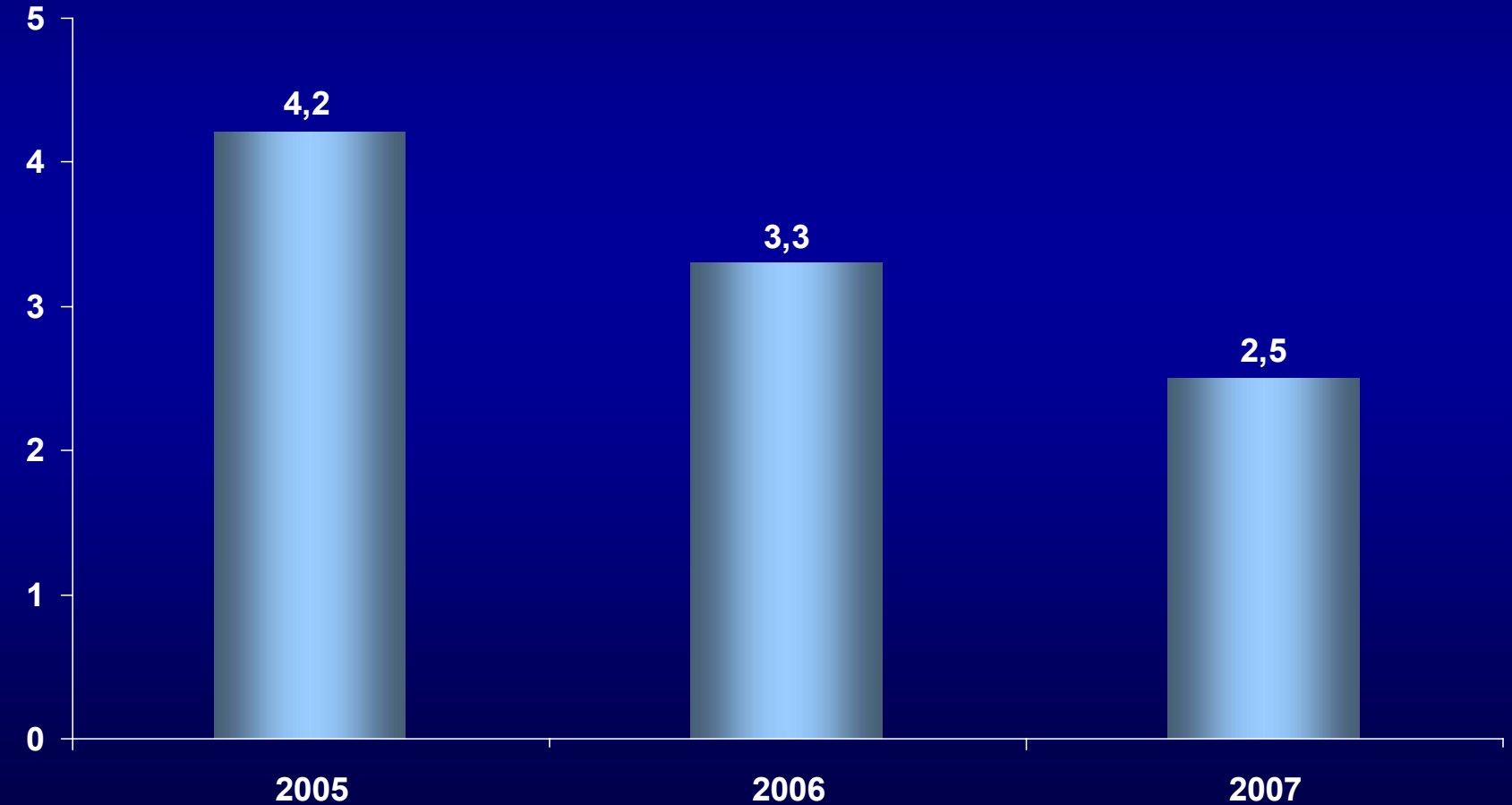
* Merkez Bankası dahil.

II. BORÇ YÖNETİMİ

Uluslararası Para Fonu İle İlişkiler

Yeni Kullanım: 10 Milyar Dolar

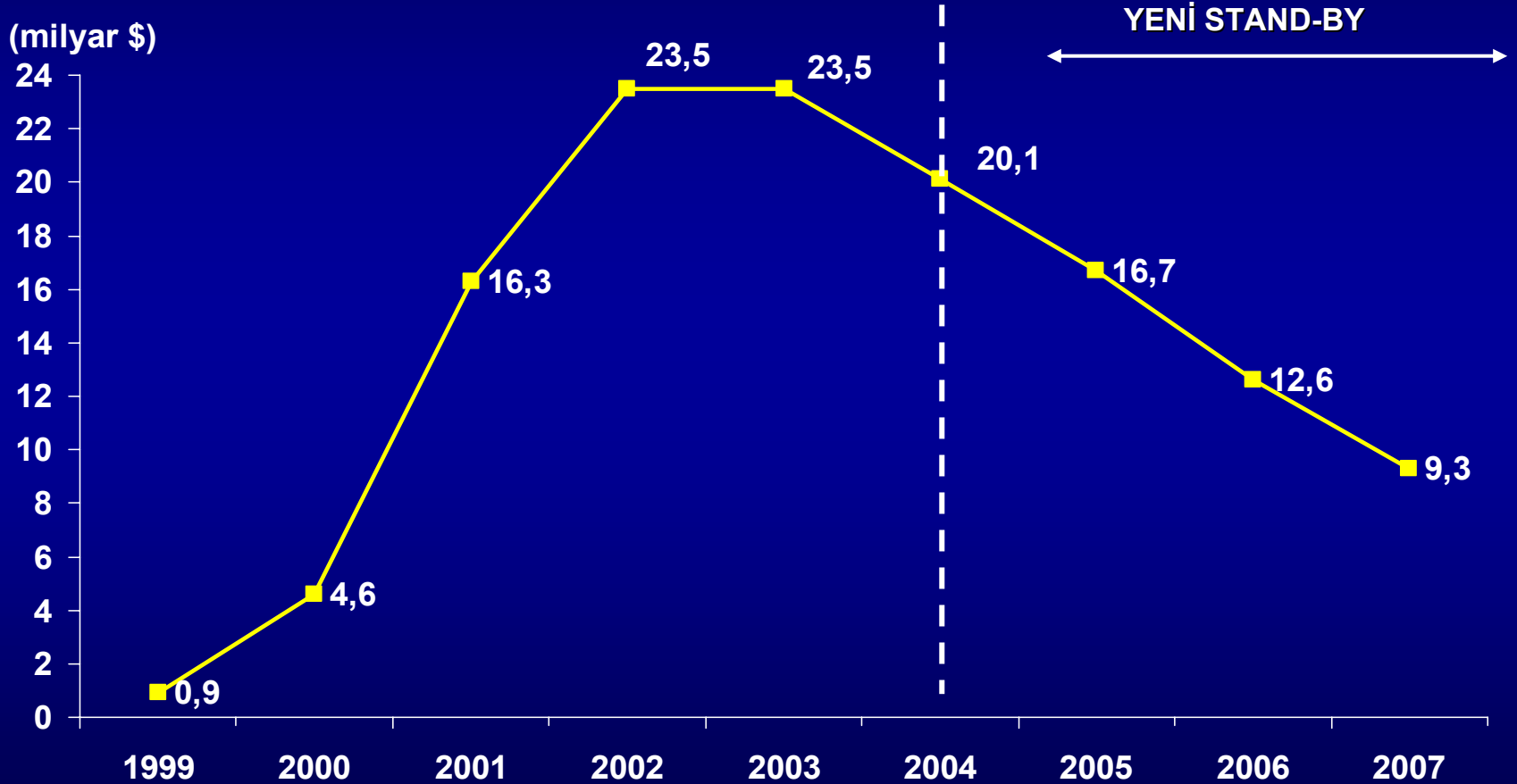
(milyar \$)

II. BORÇ YÖNETİMİ

Uluslararası Para Fonu İle İlişkiler

Yıl Sonları İtibariyle Borç Stoku *

* Merkez Bankası dahil.

Tüm yıllar için 1 SDR = 1,45 \$ kuru esas alınmıştır.

**KOŞULLU
YÜKÜMLÜLÜKLER
(HAZİNE
GARANTİLERİ)**

III. KOŞULLU YÜKÜMLÜLÜKLER

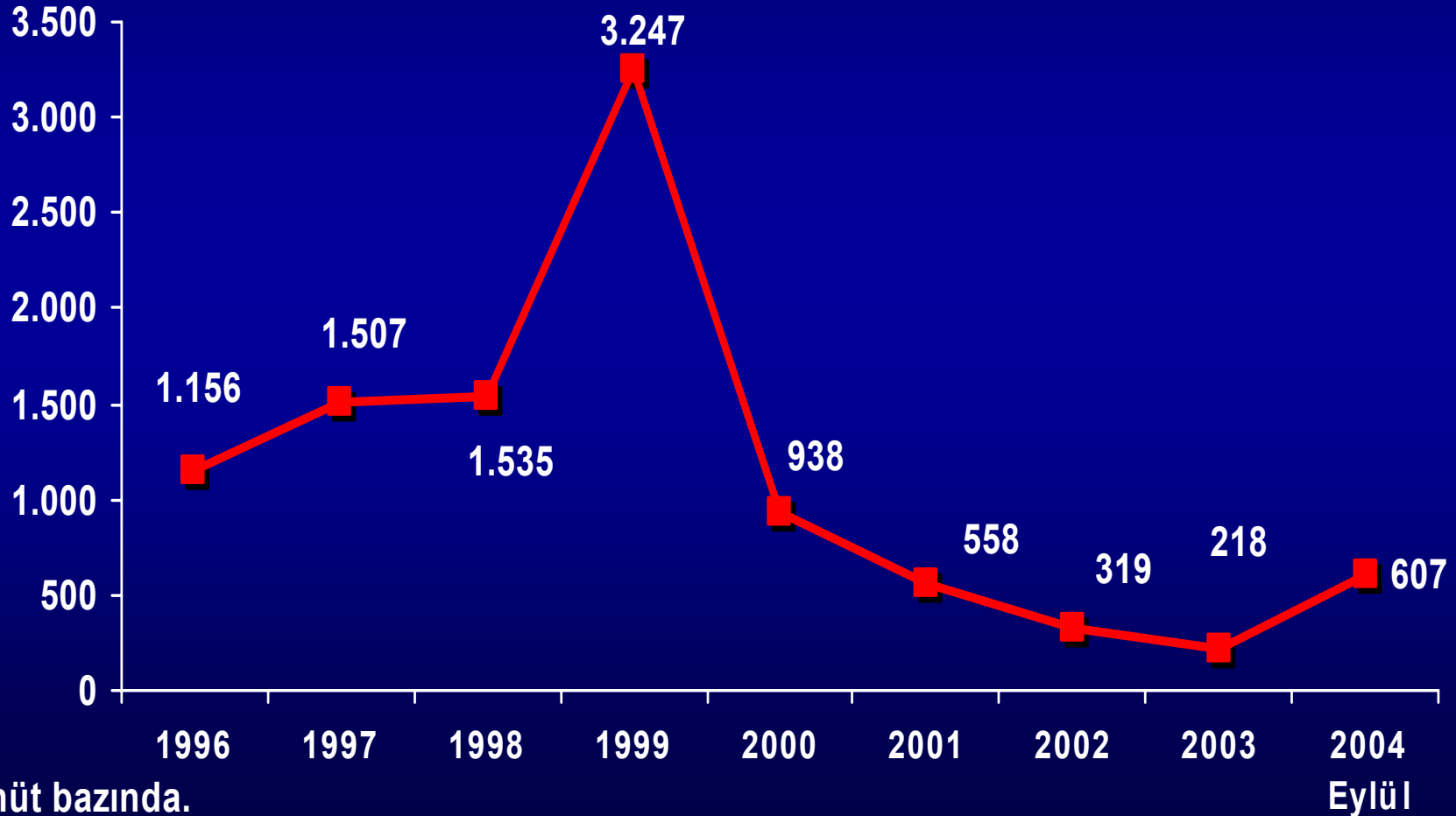
Hazine Garantileri

- ✓ Hazine Geri Ödeme Garantisi
- ✓ Hazine Yatırım Garantisi
- ✓ Hazine Ülke Garantisi
- ✓ Hazine Karşı Garantisi

III. KOŞULLU YÜKÜMLÜLÜKLER

Sağlanan Hazine Garantileri

Hazine Garantisi Sağlanan Dış Borç Anlaşmaları * (milyon ABD doları)

* Taahhüt bazında.

III. KOŞULLU YÜKÜMLÜLÜKLER

Hazine Garantili Dış Borç Stoku (*)

(*) Geçici

III. KOŞULLU YÜKÜMLÜLÜKLER

Hazine Garantili Dış Borç Stoku (2004 Haziran) (*)

	Milyon \$	%
KİT'ler	3.013	55
Yerel Yönetimler	1.239	23
Bütçe Dışı Fonlar	496	9
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	740	13
TOPLAM	5.488	100

(*) Geçici

III. KOŞULLU YÜKÜMLÜLÜKLER

Hazine Geri Ödeme Garantili Dış Borçlardan Üstlenimler (*)**Hazine Garantili Borçlardan Üstlenilen Miktarlar
(milyon ABD doları)**

(*) Geçici

III. KOŞULLU YÜKÜMLÜLÜKLER

Hazine Geri Ödeme Garantili Dış Borçlardan Üstlenimler (*)

Hazine Garantili Borçlardan Üstlenim Oranları (%)

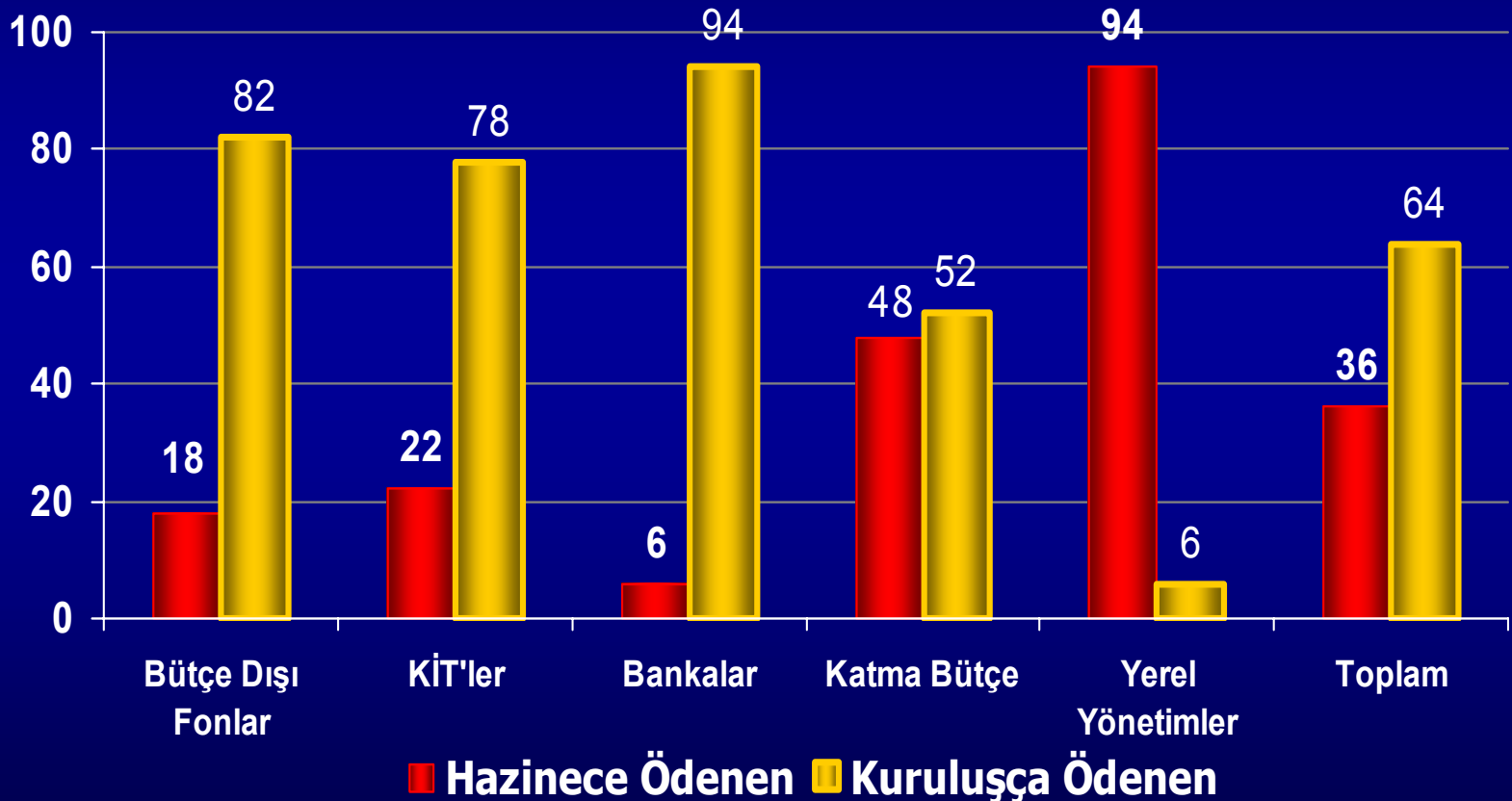

(*) Geçici

III. KOŞULLU YÜKÜMLÜLÜKLER

Hazine Geri Ödeme Garantili Borçlardan Üstlenimler (*)

1992-2004 Eylül Dönemi Üstlenim Oranları (%)

(*) Geçici

III. KOŞULLU YÜKÜMLÜLÜKLER

Risk Hesabı Gelişmeleri

(Trilyon TL)	2003	2004 OCAK EYLÜL (*)
Ödeme Toplamı	1.003,6	477,6
<i>KİT'ler</i>	172,9	22,5
<i>YİD</i>	288,7	153,5
<i>Yerel Yönetimler</i>	525	301,6
<i>Bütçe Dışı Fonlar</i>	17	
Gelirler Toplamı (*)	78,8	124,3
<i>KİT'ler</i>	47,4	62,3
<i>YİD</i>	0,1	0,2
<i>Yerel Yönetimler</i>	30,8	60,2
<i>Bankalar</i>	0,5	1,6

(*) Geçici

HAZİNE ALACAKLARI

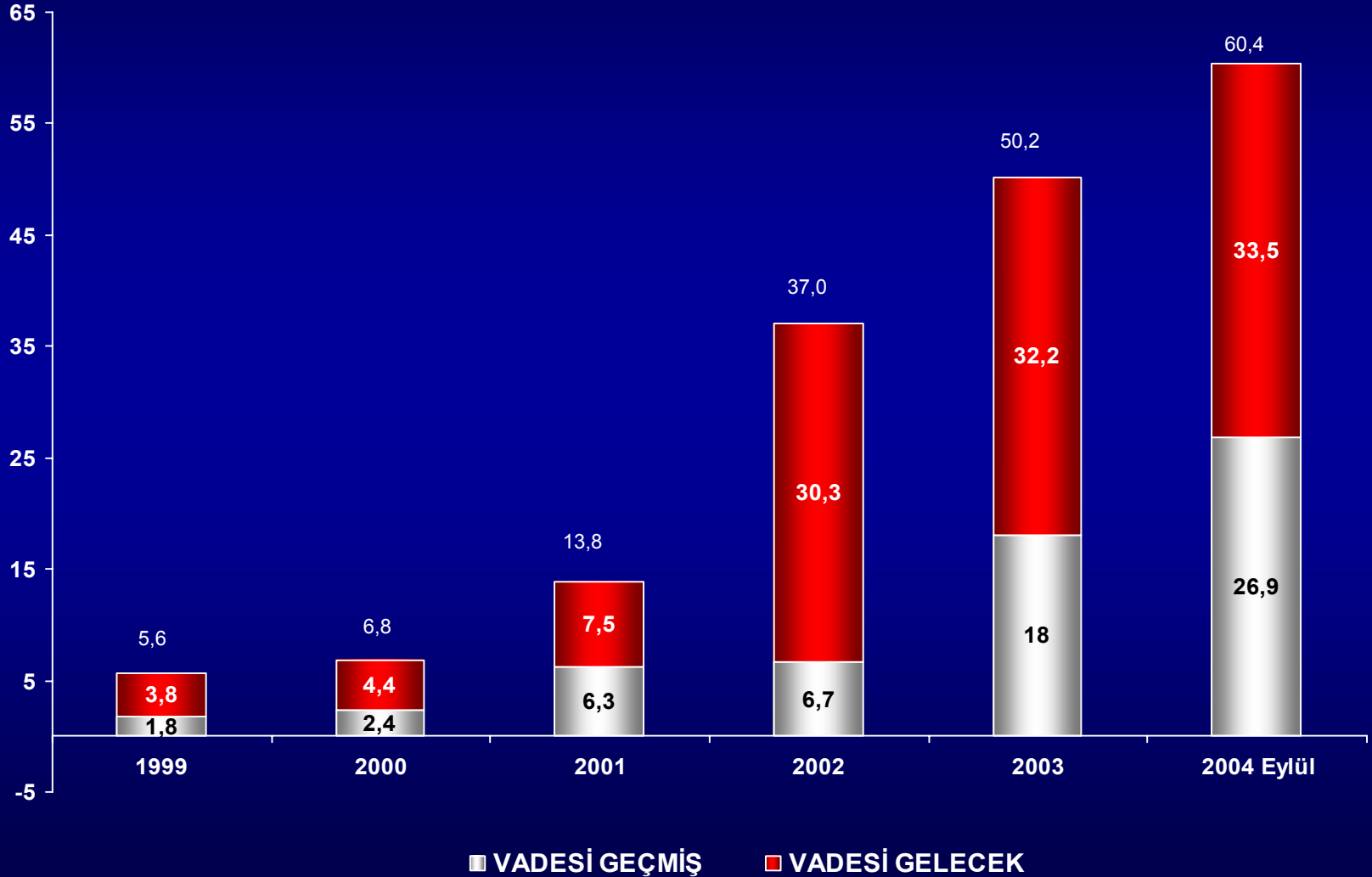
IV.HAZİNE ALACAKLARI

Hazine Alacaklarının Kaynakları

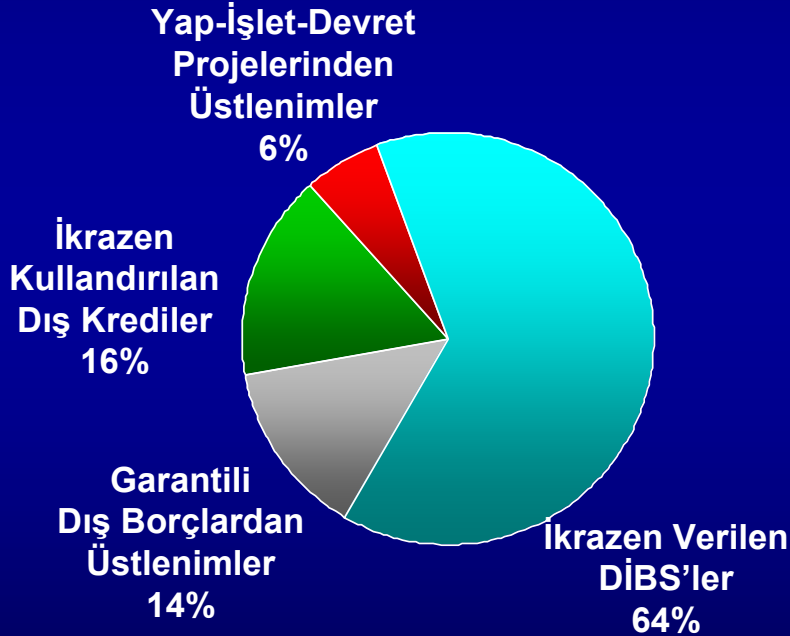
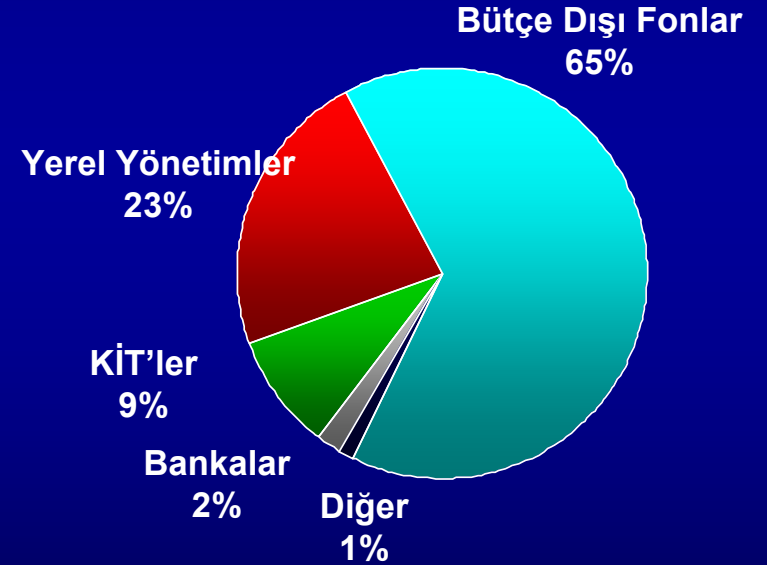
- ✓ İkrazen Verilen DİBS'ler
- ✓ İkrazen Kullanılan Dış Krediler
- ✓ Garantili Dış Borçlardan Üstlenimler
- ✓ Yap – İşlet – Devret Projelerinden Üstlenimler

IV.HAZİNE ALACAKLARI

Alacak Stokunun Gelişimi (Katrilyon TL)

IV.HAZİNE ALACAKLARI

Alacak Stokunun Yapısı (Eylül 2004)**Kaynaklarına Göre****Borçlulara Göre**

IV.HAZİNE ALACAKLARI

Gerçekleşen Tahsilatın Dağılımı

Bin ABD Doları	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	EYLÜL 2004
AYNI	294.039	444.557	11.244	2.682.905	1.048.563	254.162	0	25.608
65 SAYILI GENELGE(AYNI)	14.392	244.149	0	0	0	2	0	0
GÖREV ZARARINA MAHSUP	0	13.810	0	606.299	1.013	253.396	0	0
MAHSUBEN KURULUŞ TARAFINDAN ÖDEME	21.093	186.599	25	1.524.845	0	0	0	25.608
ÖDENMEMİŞ SERMAYESİNE MAHSUP	258.554	0	11.219	551.761	1.047.550	765	0	0
NAKİT	320.666	511.923	540.425	927.089	548.226	1.504.470	1.307.580	794.489
6183 SAYILI KANUN	0	0	0	0	0	0	4.704	3.987
65 SAYILI GENELGE (NAKİT)	70	0	0	2.206	0	0	0	0
BAŞKA BİR KURUMDAN AKTARILAN PARA	0	0	0	0	0	0	5.842	0
BÜTÇE ÖDENEĞİNE MAHSUP	0	1.524	5.657	357.866	4.799	2.677	3.427	0
BÜTÇEDEN BELEDİYELERE YAPILAN YARDIM	0	222.388	0	0	0	55	0	0
KREDİ KULLANIMINDAN MAHSUP	276	0	9.050	13.581	6.244	13.404	94	19
KURULUŞ TARAFINDAN ÖDEME	179.847	0	257.198	230.402	286.000	1.313.743	1.259.334	751.973
REFİNANSMAN	0	272.703	0	6.093	0	0	0	0
VAKIF ALACAKLARINA MAHSUP	0	12.759	547	1.387	1.189	920	0	0
VERGİ GELİR PAYINDAN KESİNTİ (MALİYE BAK.)	116.260	0	256.447	302.913	235.961	162.243	32.681	38.290
VERGİ GELİR PAYLARINDAN KESİNTİ (İLLER BANKASI)	24.213	2.550	11.525	12.640	14.033	11.428	1.499	220
GENEL TOPLAM	614.705	956.481	551.669	3.609.994	1.596.789	1.758.633	1.307.580	820.097